

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy
	☒ Materiál legislatívnej povahy
	☐ Transpozícia práva EÚ
Termín začiatku a ukončenia PPK	
24.2.2022 – 7.3.2022	
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	
marec 2022	
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	
Apríl 2022	

2. Definovanie problému	
Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky iniciovalo v rámci svojich kompetencií zameraných na analytickú činnosť v oblasti pôsobnosti rezortu, ako aj v rámci svojich dohľadových kompetencií revízie vybraných oblastí rodinnoprávnej agendy, najmä vykonávacieho konania vo veciach maloletých. Navrhované zmeny vychádzajú z výsledkov tejto revízie. Ich zámerom je okrem iného odstrániť zistené nedostatky pri interpretácii a aplikácii právnej úpravy týkajúcej sa výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých a zároveň zmeniť vybrané procesné mechanizmy, tak aby bola v čo najväčšej možnej miere zabezpečená ochrana najlepšieho záujmu dieťaťa a poskytnutá spravodlivá, účinná a rýchla právna ochrana.	
3. Ciele a výsledný stav	
Navrhované procesné zmeny sa sústreďia najmä na úkon odňatia maloletého dieťaťa rodičovi prípadne inej osobe. Medzi ciele návrhu zákona v článku I patrí najmä snaha: -upraviť spôsob prideľovania vecí v poručenskej agende s cieľom mať jedného poručenského sudcu na všetky konania, ktoré sa týkajú toho istého maloletého dieťaťa alebo jeho súrodencov, -odstrániť výkladové nejasnosti a z toho prameniace nejednotné postupy v aplikačnej praxi v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých, -ustanoviť obligatornosť pojednávania v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých, -upraviť, aby sa výkon rozhodnutia, ktorým sa priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, uskutočňoval v prítomnosti sudcu, -exaktnou úpravou zamedziť aplikovaniu takých postupov súdu, kedy sa vo vykonávacom konaní nekoná a vyčkáva sa na rozhodnutie v prebiehajúcom konaní o zmene exekučného titulu (napríklad zmena úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu), - upresniť úpravu nariaďovania neodkladných opatrení vo veciach maloletých a odstrániť tak nedostatky, ktoré boli vysledované v aplikačnej praxi súdov, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Generálnej prokuratúry SR. V článku IV sa vykonávajú zmeny v zákone č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Ide o čiastkovú novelizáciu týkajúcu sa výlučne § 24 a vecne súvisiaceho § 62. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predpokladá komplexné prehodnotenie právnej úpravy vrátane jednotlivých inštitútov v súvislosti s pripravovanou rekodifikáciou, teda vykonanie komplexných zmien bude realizované v rámci nového Občianskeho zákonníka. Základným cieľom zmien aktuálne navrhovaných v zákone o rodine je explicitné ukotvenie spoločnej osobnej starostlivosti rodičov o dieťa ako ďalšia forma starostlivosti o dieťa (popri osobnej starostlivosti jedného z rodičov a striedavej osobnej starostlivosti). Spoločná starostlivosť oboch rodičov je formou starostlivosti o dieťa, kde spôsob rozhodovania rodičov o starostlivosti o dieťa zostáva rovnaký ako v období pred rozvodom manželstva.. Ukotvenie spoločnej osobnej starostlivosti rodičov o dieťa je prejavom prirodzeného výkonu rodičovských práv oboma rodičmi, t.j. stavu, ako keď rodičia dieťaťa vykonávajú rodičovské práva a povinnosti ako manželia prípadne nezosobašení partneri spoločne s minimálnym zásahom zo strany štátu. Návrh zákona má za cieľ podporiť zachovanie a rozvoj vzťahových väzieb dieťaťa s obidvomi rodičmi aj na čas po rozvode a rozchode,	

t. j. vytvoriť novú formu starostlivosti, ktorá môže byť v tomto smere pre konkrétne dieťa najvhodnejšia. Zavedenie novej formy starostlivosti podporuje už existujúcu premisu, že zánikom manželstva (alebo partnerstva) sa nemá oslabiť rozsah rodičovských práv a povinností medzi dieťaťom a rodičom a v konkrétnych prípadoch vzhľadom na najlepší záujem dieťaťa môže podporiť zachovanie a rozvoj vzťahových väzieb dieťaťa s obidvomi rodičmi aj na čas po rozvoze a po rozchode.

4. Dotknuté subjekty

okresné sudy, účastníci konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, účastníci konania o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých detí, účastníci konania o rozvod a o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu,

5. Alternatívne riešenia

V zmysle bodu 5 časti II. Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov sa uplatňuje nulový variant, t.j. analýza súčasného stavu, v rámci ktorej sa uvedú dôsledky vyplývajúce z dôvodu absencie právnej úpravy resp. z dôvodu ich neprijatia.

V aplikačnej praxi je v súčasnosti možné, aby na niektorých súdoch (záleží to od úpravy v rozvrhu práce každého súdu) vo veci rozvodu a úpravy práv a povinností konal iný sudca, ako ten, ktorý rozhoduje o úprave práv a povinností do rozvodu. Preto sa navrhuje ustanoviť, že v konaniach podľa prvej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti sa na miestne príslušnom súde návrhy na začatie konania týkajúce sa toho istého maloletého alebo jeho súrodencov budú prideľovať sudcovi, ktorému bol pridelený prvý návrh na začatie konania týkajúci sa tohto maloletého, alebo ak sa konanie začalo bez návrhu, sudcovi, ktorý začal prvé konanie v tejto veci. Ustanovenia o prideľovaní vecí náhodným výberom sa nepoužijú. Navrhuje sa explicitne ustanoviť zásadu, že v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých súd na prejednanie veci obligatórne nariadi pojednávanie. Platná právna úprava v § 374, podľa ktorej pojednávanie netreba nariaďovať, môže nabádať sudcu k tzv. rozhodovaniu od stola bez nariadenia pojednávania. Uskutočnenie pojednávania pred nariadením výkonu rozhodnutia sa javí byť efektívny spôsob riešenia vzniknutej konfliktnej situácie. Pozícia sudcu reprezentuje vo vnímaní spoločnosti úradnú autoritu. Touto autoritou smerujúc k dobrovoľnému plneniu môže sudca pôsobiť iba v priamom kontakte s účastníkmi konania. Sudca má rôzne možnosti, vie výchovne pôsobiť na účastníkov a dohovorom ich viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutím uložených povinností. Má priestor účastníkov poučiť o možnosti súdu začať konať ex officio, napríklad o zmene zverenia dieťaťa druhému rodičovi v prípade nerešpektovania úpravy styku zo strany rodiča, ktorému je dieťa zverené. Výsledkom pojednávania môže byť tiež uloženie povinnej mediácie rodičom, či uloženie povinnosti absolvovať psychologické poradenstvo. Všetky formy osobnej starostlivosti (zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, zverenie dieťaťa do spoločnej osobnej starostlivosti oboch rodičov a zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov) sú si navzájom rovnocenné. Na to, ako súd rozhodne, je najpodstatnejšie to, aby bol chránený najlepší záujem dieťaťa v danom konkrétnom prípade. V rodinnoprávných veciach je potrebné posudzovať každý prípad individuálne (ad hoc).

Do zákona o rodine sa explicitne dopĺňajú formy osobnej starostlivosti aj o spoločnú osobnú starostlivosť oboch rodičov a aj touto ďalšou formou starostlivosti podporovať zachovanie, vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb dieťaťa s obidvomi rodičmi aj na čas po rozvoze a rozchode. Novou paradigmou sa má vyjadriť, že zánikom manželstva (alebo partnerstva) sa nemá oslabiť rozsah rodičovských práv a povinností medzi dieťaťom a rodičom. A zvýrazňuje sa tým cieľ podporiť zachovanie, vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb dieťaťa s obidvomi rodičmi aj na čas po rozvoze a po rozchode. Navrhovanou úpravou sa má zamedziť, aby za každých okolností súd určil, ktorému rodičovi maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok a ako má rodič prispievať na výživu dieťaťa.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov?

☐ Áno

☒ Nie

7. Transpozícia práva EÚ

Nie.

8. Preskúmanie účelnosti

Preskúmanie účelnosti navrhovaného právneho predpisu bude vykonávané dva roky po nadobudnutí jeho účinnosti, pričom sa bude preskúmať naplnenie cieľov návrhu zákona v aplikačnej praxi (bude sa zároveň zohľadňovať najmä vplyv na dĺžku dotknutých konaní, skúsenosti z aplikačnej praxe, vplyv na záujem rodičov dohodnúť sa na spoločnej osobnej starostlivosti o dieťa a pod.).

9. Vybrané vplyvy materiálu

Vplyvy na rozpočet verejnej správy

z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu

☐

Pozitívne

☒

Žiadne

☐

Negatívne

☐

Áno

☐

Nie

☐

Čiastočne

Vplyvy na podnikateľské prostredie

☐

Pozitívne

☒

Žiadne

☐

Negatívne

z toho vplyvy na MSP	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☐ Áno		☐ Nie
Sociálne vplyvy	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho			
vplyvy služieb verejnej správy na občana	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne

10. Poznámky

Návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, na životné prostredie, na služby verejnej správy pre občana, na informatizáciu spoločnosti, na podnikateľské prostredie, ani sociálny vplyv. Navrhovaná právna úprava bude mať pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu; tento je popísaný v analýze vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

11. Kontakt na spracovateľa

JUDr. Viera Lanáková
 Sekcia legislatívy
 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
 E-mail viera.lanakova@justice.sk; tel. č. 02/888 91 300

12. Zdroje

Predkladateľ spracoval predmetný materiál ako reakciu na výsledky revízie, ktorú Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky realizovalo v rámci svojich kompetencií zameraných na analytickú činnosť v oblasti pôsobnosti rezortu, ako aj v rámci svojich dohľadových kompetencií v rámci vybraných oblastí rodinnoprávnej agendy, najmä vykonávacieho konania vo veciach maloletých. Navrhované zmeny vychádzajú z výsledkov tejto revízie. Materiál súčasne nadväzuje na priority, ktoré sú deklarované v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na roky 2021 - 2024. Vláda Slovenskej republiky plánuje podľa Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2021 – 2024 *presadiť celoplošné zavedenie časových rámcov na rozhodovanie v jednotlivých veciach (dokedy má byť aká vec ukončená), priebežné sledovanie po súdoch, agendách, sudcoch, pričom tieto údaje budú zverejnené. Vláda Slovenskej republiky podporuje dôsledné a férové vyvodzovanie subjektívnej zodpovednosti za prietahy v konaní, podporuje nástroje na obmedzenie dôvodov na objektívne prietahy v konaní. Vláda Slovenskej republiky bude presadzovať prísnu špecializáciu v rodinnoprávnej agende, interdisciplinárny prístup pri rozhodovaní o dieťati za účasti psychológov, kolíznych opatrovníkov, sociálnych pracovníkov, mediátorov či znalcov, širšie využívanie mimosúdneho riešenia, pravidlo osobného vypočutia dieťaťa sudcom vo vhodne upravených priestoroch súdu s podporou pre náležitú metodológiu vypočutia dieťaťa, vrátane pravidla, do mesiaca prvé stretnutie s účastníkmi konania*. Čiastočne sa zároveň naplňa téza v oblasti práv detí, v zmysle ktorej „v oblasti ľudských práv bude vláda Slovenskej republiky podporovať ochranu práv detí vo všetkých politikách štátu.“

13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č.

(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)

Materiál sa aktuálne predkladá na predbežné pripomienkové konanie.

☒ Súhlasné

☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie

☐ Nesúhlasné

Uveďte pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadrila k predloženému materiálu súhlasné stanovisko a neuplatnila si k materiálu žiadne pripomienky ani odporúčania.

14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č. (v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné

☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie

☐ Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením: